

foranledigede den omtalte Skrivelse fra Justitsministeren. Den ærede Ordførers Udtalelser om min formentlige Hjerteudgyldelse vare dog maaff snarest foranledigede ved, at han fælte sig mindre behagelig berørt af nogle Hentydninger, jeg gjorde til, at Opfattelsen af det socialistiske Væsen her i Landet mulig kunde have forandret sig noget i den senere Tid og være bleven en noget anden, end den var for et Aars Tid siden eller længere tilbage. Den ærede Ordfører mente rigtig nok, at det var klart for Alle, der vilde kjende hans Stilling til Sagen, hvorledes den havde været, og at der aldrig havde været Tale om anden Art af Venstreb med Socialisterne end det Venstreb, han selv karakteriserede derved, at det bestod deri, at man vilde have værnet om deres Frihed, Selvstændighed og Ret ligesom om alle Andres. Jeg skal ikke komme dybere ind paa denne Sag; det har overhovedet ikke været mig, som har været den Udæskende ved denne Leilighed, men jeg vil kun tillade mig at minde den ærede Ordfører og Andre om, at, hvis der er Noget, som har haft Leilighed til at kjende disse Forhold, turde det være mig, og at jeg altsaa mulig kan være i Stand til derom at give forskjellige Oplysninger, som jeg imidlertid nu ikke skal gjøre.

Ordføreren (S. A. Hansen): Der er selvfølgelig Ingen, som i fjerneste Maade betvivler Rigtigheden af, hvad det ærede Medlem siger — denne Erklæring er jeg nødt til at give, da han syntes at mene, at der kunde være Tale om Sligt — men jeg holder mig til, hvad det ærede Medlem selv siger. Om ogsaa hans Cirkulære fra den Tid har angaaet to bestemte Tilfælde, er det dog klart, at det netop er fra den selv samme Tid, at vi faae flere Politimestre her i Landet bekjendtgjøre i de offentlige Blade, at der ikke kunde holdes saadanne Møder, ligesom de ogsaa forbyde Bladene at optage Bekjendtgjørelser derom. Det er et ganske mærkvaerdigt Sammentræf, at netop paa den Tid, da dette Cirkulære maa antages at være udgaaet, reiste flere Politimestre i Landet sig, som aabenbart ikke have kunnet konferere med hinanden; det maa altsaa have ligget i Luften, at de paa een Gang ere blevene bevægede til at bekjendtgjøre i Bladene, at disse Møder ikke kunde tillades, og at Aoriserne ikke maatte bekjendtgjøre Noget derom. Der kan være besynderlige Tilfælde i Verden, og dette er et af dem, som man ikke kan forklare sig. Jeg gaar ud fra — men derpaa indlod den ærede Læser sig ikke — at Justitsministeren særlig maa være opmærksom paa Alt, hvad der foregaar omkring i Landet i politimestsig Retning, og han maa altsaa ogsaa, antager jeg, ligesom have faaet Undervetning om disse mange Sammentræf, der have været imellem Politimestrene og Folk, som vilde holde Forsamlinger om Søndagen; men det undrer mig, at han ikke, da det ikke var hans Mening, at Cirkulæret skulde have

en saadan Udstrækning, ved en Skrivelse har underrettet dem om, at det var en Misforstaaelse. Den ærede Læser nævnte ikke, at han havde udsendt nogen saadan Skrivelse og jeg gaar da indtil videre ud fra, at han ikke har gjort det, men at han har ladet det gaa jævnt hen, som han erfarede, det gif. — Med Hensyn til min Stilling overhovedet til Socialisterne i tidligere Tid skal jeg bemærke, at jeg, da det ærede Medlem sad paa dette Sted her oppe, har havt den Fornøjelse mange Gange at diskutere dette Spørgsmaal med ham, og vi have fuldstændig sagt hinanden, hvorledes vi have opfattet Tingene. Han har altsaa for længe siden vidst, at jeg opfattede dette Spørgsmaal alskurat, som jeg opfatter det nu, hvad jeg sagde ham udtrykkelig, da han ogsaa den Gang mente at kunne udstrække vort Forsvar for denne Sag videre at være et Forsvar for disse Folk, naar man vilde lægge dem Hindringer i Veien for Udøvelsen af deres grundlovmæssige Rettigheder; det har han altsaa vidst for lang Tid siden. Det ærede Medlem kom ogsaa nu til at lade os vide, at han meget godt vidste, hvad jeg mente med denne Hjerteudgyldelse. Han kom senere, efter at han først havde sagt, at han ikke vidste, hvortil jeg sigtede, til at forklare, at det var en Antydning af vor Stilling til Socialisterne. Det er blevet en saa bestemt Tankegang hos det ærede Medlem, at han er saa ganske overordentlig tilbøjelig til at tro, at Alt, hvad der var imod ham i politisk Henseende, da han var Minister, skulde hidrøre fra Folk, som vare Socialister, eller som vare Venner med Socialister. Jeg veed godt, at han kjender meget til enkelte af disse Ting; han har gjort sig megen Umage for at lære dem at kjende, men jeg frygter aldeles ikke for, hvad han veed; det kan ligge aabent for hele Verden. Han brugte sin Wynlighed som Minister til at gjøre stærke Skridt for at komme under Veir med, hvorledes navnlig min Stilling havde været til Socialisterne, men jeg kan rolig sige: Kom kun frem med Alt, hvad der er oplyst ved den Leilighed; jeg tager ganske rolig derimod.

Berg: Jeg vilde gjerne have, at den ærede Ordfører skulde have tilføjet en Bemærkning til det Fortrinlige, han iøvrigt har sagt; men man kan ikke forlange, at han skulde tage enhver Bemærkning op. Den Bemærkning, jeg gjerne vil gjøre, er, at, uagtet Grundlovens § 88 siger at „Borgerne have Ret til at samle sig ubevæbnede“, saa siger den forhenværende Justitsminister: Ja det forstaas saaledes, at det er de 6 Dage om Ugen; der skulde staa i Grundloven „undtagen om Søndagen.“ Men det staar der ikke. Der staar ikke „Borgerne have Ret til at samle sig ubevæbnede undtagen om Søndagen“; det er glemt i 26 Aar, at det skulde der have staaet i Grundloven, og saa kommer det frem igjennem en Cirkulære fra